

Internetsko savjetovanje o usklađivanju socijalnog osiguranja u EU-u: vaša prava pri preseljenju u Europi

Rezultat tog savjetovanja pridonijet će boljem pripremnom radu za moguću reviziju pravila EU-a o usklađivanju socijalnog osiguranja. Ova je inicijativa dio „Paketa mjera za mobilnost radnika” kako je najavljeno u Programu rada Komisije za 2015. (http://ec.europa.eu/priorities/work-programme/index_en.htm).

RECITE NAM ŠTO MISLITE

Ovo javno savjetovanje Europske komisije namijenjeno je svim građanima i organizacijama.

O ČEMU JE RIJEČ?

Kao građanin EU-a imate pravo raditi u svim zemljama EU-a i boraviti u njima u tu svrhu¹.

Takozvanim „Usklađivanjem socijalnog osiguranja u EU-u” obuhvaćena su pravila u cilju zaštite prava osoba koje se sele unutar EU-a kako bi se osiguralo da ne izgube zaštitu u području socijalnog osiguranja prilikom selidbe u drugu zemlju EU-a². Ako se selite zbog posla ili boravite u drugoj državi članici EU-a, vrlo vjerojatno ćete biti osigurani sustavom socijalnog osiguranja te države. Sustavi socijalnog osiguranja razlikuju se po državama, na primjer u pogledu naknada koje se plaćaju, uvjeta prihvatljivosti, kako se te naknade računaju i koliki su doprinosi. Pravom EU-a, posebno Uredbom (EZ) br. 883/2004, uspostavljaju se zajednička pravila i načela u svrhu usklađivanja socijalnih prava stečenih u različitim zemljama. Na primjer, pravilima se određuje da osoba ne može biti osigurana u više zemalja istovremeno, da se razdoblja osiguranja mogu zbrojiti s razdobljima osiguranja stečenima u drugoj zemlji te da se davanja mogu plaćati u drugoj zemlji članici EU-a.

Prva pravila EU-a o usklađivanju socijalne sigurnosti donesena su 1958. Od tada su ažurirana više puta, a njihovo područje primjene prošireno je i uključuje više naknada iz sustava socijalne sigurnosti te više skupina mobilnih osoba uključujući članove obitelji radnika i neaktivne osobe.

Komisija razmatra novo ažuriranje kako bi osigurala da pravila o usklađivanju socijalne sigurnosti odgovaraju socijalnim, gospodarskim i političkim događajima u zemljama EU-a. Razmatraju se posebno obiteljska davanja i naknade za nezaposlenost. Nadalje, Komisija želi znati što vi mislite o pravilima upućivanja zaposlenih i samozaposlenih osoba u okviru pravila o usklađivanju socijalne sigurnosti.

O KOJIM JE TOČNO PRAVILIMA RIJEČ?

Obiteljska davanja

Obiteljska davanja su davanja u naravi ili novcu radi ispunjavanja obiteljskih troškova u skladu sa zakonodavstvom o socijalnom osiguranju države članice. Pojam obiteljskih davanja je širok. Obiteljska davanja obuhvaćaju doplatak za odgoj djece ili roditeljska davanja kojima se omogućuje roditelju da se posveti odgoju maloga djeteta i pokriju troškovi za brigu o djetetu i njegov odgoj ili za ublažavanje financijskih nepogodnosti koje proizlaze iz odricanja od dohotka od profesionalne djelatnosti. Dječji doplaci, naknade koje se plaćaju zaposlenim roditeljima za brigu o djetetu/djeci također su obiteljska davanja u skladu s pravilima o usklađivanju socijalne sigurnosti.

¹ Zemljama EU-a smatramo Austriju, Belgiju, Bugarsku, Cipar, Češku, Dansku, Estoniju, Finsku, Francusku, Grčku, Hrvatsku, Irsku, Italiju, Latviju, Litvu, Luksemburg, Mađarsku, Maltu, Nizozemsku, Njemačku, Poljsku, Portugal, Rumunjsku, Slovačku, Sloveniju, Španjolsku, Švedsku i Ujedinjenu Kraljevinu. Pravila se primjenjuju i na Island, Lihtenštajn, Norvešku i Švicarsku (i njihove državljanke).

² Pravila o usklađivanju socijalnog osiguranja primjenjuju se na sve države članice EU-a te na Island, Lihtenštajn, Norvešku i Švicarsku.

Obiteljska davanja razlikuju se od države do države. Država odgovorna za isplatu davanja određuje se u skladu s obiteljskom situacijom. Ako primjerice roditelj radi u zemlji u kojoj njegova/njezina obitelj ne živi, on/ona u pravilu ima pravo na obiteljska davanja u zemlji u kojoj radi. U osnovi, s članovima obitelji postupa se kao da borave s roditeljem u državi u kojoj radi. Uredbom o koordinaciji učinkovito se poništavaju svi zahtjevi u pogledu boravišta u nacionalnom zakonodavstvu u okviru obiteljskih davanja.

Ako članovi obitelji ne žive u državi u kojoj je (jedan od) zaposleni roditelj osiguran, obitelj bi mogla imati pravo na davanja u više zemalja, na primjer zato jer drugi roditelj živi ili radi u zemlji u kojoj on/ona boravi s djecom. Obitelj međutim neće dobivati davanja dva puta: „pravilima prvenstva” određuje se koja je država dogovorna skrbiti o njima. Objašnjenje pravila prvenstva može se pronaći na: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=863>.

Naknada za nezaposlenost

Prilikom rješavanja zahtjeva za naknadu za nezaposlenost, ustanove moraju uzeti u obzir razdoblja osiguranja navršena u drugim državama EU-a, ako je to potrebno za stjecanje prava na naknade. Tako je i u slučaju kada je osoba bila zaposlena na vrlo kratko razdoblje u posljednjoj zemlji u kojoj je bila aktivna.

Sadašnja pravila su kako slijedi. Ako radnik postane nezaposlen i nije još stekao dovoljno razdoblja za ispunjenje uvjeta za dobivanje naknade za nezaposlenost u zemlji u kojoj on/ona traži naknadu za nezaposlenost, ustanova u toj zemlji obvezna je uzeti u obzir razdoblja osiguranja ili (samo-) zaposlenja ispunjenog u skladu sa zakonodavstvom bilo koje druge države EU-a. Takvo prikupljanje razdoblja u cjelinu naziva se „zbrajanje”.

Država u kojoj je zahtjev podnesen treba zbrajati samo razdoblja osiguranja, zaposlenja i samo-zaposlenja ispunjena u drugoj zemlji članici u svrhu stjecanja prava na naknadu za nezaposlenost, ako je ta osoba nedavno ispunila navedena razdoblja u skladu sa zakonodavstvom u okviru kojega se davanja zahtijevaju. Postojećim pravilima ne precizira se trajanje zahtijevanog razdoblja osiguranja prije primjene načela zbrajanja.

Napominjemo, budući da se načelo zbrajanja razdoblja može koristiti za određivanje prava na naknadu, ne može se koristiti za računanje iznosa naknade nakon što se to pravo odredi. Ono stoga ne jamči viši iznos davanja.

Upućivanje

Ako vas poslodavac šalje na rad u drugu zemlju ostat ćete osigurani u skladu sa zakonodavstvom vaše zemlje podrijetla ako ispunite uvjete koji se primjenjuju na upućene radnike. To znači da tamo možete raditi najviše 24 mjeseca za vašeg poslodavca koji ima nastan u zemlji pošiljateljici. To rješenje ima svrhu izbjegavanja čestih promjena u zemlji u kojoj ste osigurani u slučaju kratkih razdoblja rada u inozemstvu. Iste se odredbe primjenjuju na samozaposlene osobe koje privremeno obavljaju istu ili sličnu profesionalnu djelatnost u drugoj zemlji.

ZANIMA NAS VAŠE MIŠLJENJE

Vaš doprinos ocjeni trenutačnih pravila je od iznimne važnosti. Možda ste bili u prekograničnoj situaciji, što znači da ste radili ili živjeli u zemlji koja nije vaša zemlja podrijetla ili biste željeli izraziti svoja stajališta o pravilima koja se primjenjuju u takvim slučajevima.

Pošaljite nam svoje mišljenje od 14. srpnja 2015. do 6 listopada 2015. Komisija će pripremiti pročišćene i anonimne sažetke svih odgovora na upitnik te ga objaviti na internetu.

KAKO SUDJELOVATI

Ispunjavanje ovog upitnika (na bilo kojem od službenih jezika EU-a) trajat će oko 20 minuta

VIŠE INFORMACIJA O PROPISIMA EU-a O OBITELJSKIM DAVANJIMA

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=863&langId=en>

VIŠE INFORMACIJA O PRAVILIMA EU-a

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=862>

Pitanja o ovom savjetovanju?

Pišite nam na

EMPL-CONSULTATION-SOCIAL-SECURITY@EC.EUROPA.EU

Izjava o ograničenju odgovornosti

Imajte na umu da dokument obvezuje samo one odjele Europske komisije koji su bili uključeni u njegovu pripremu, pripremljen je za komentiranje te ne dovodi u pitanje konačni oblik bilo kakve odluke koju donosi Europska komisija.

Pročitajte izjavu o **privatnosti** za informacije o tome kako će se obrađivati vaši osobni podaci i doprinosi.

Zahvaljujemo na odgovoru na ovo javno savjetovanje i... proširite vijest drugima!

Počnimo...